Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 13. kimovca 1848.* List 37.

Mi Ferdinand Pervi, ustavni Cesar Avstrijanski, kralj Ogerski in Češki, tega imena Péti, kralj Lombarški in Beneški, Dalmatinski, Horvaški, Slavonski, Galicije, Lodomerije in Ilirije, Nadvojvoda Avstrijanski, Vojvoda Lotrinški, Solnograški, Štajarski, Koroški, Krajnski, Zgornje in Dolnje Šlezije, Veliki knez Erdeljski, Mejni grof Marski, Pokneženi grof Habsburški in Tiroljski i. t. d. i. t. d.

Smo po naklepu Svojih ministrov soglasno z ustavivnim deržavnim zboram sklenili in ukažemo kakor sledí:

Pervič. Podložtvo in zaveza med gruntnimi gosposkami in podložnimi ste z vsimi postavami, ki to zavezo zadevajo, nehale.

Drugič. Grunt ali zemljiše je vsih dolžnost odvezan; vsi razločki med gosposkinimi in kmečkimi zemljiši imajo nehati.

Tretjič. Vse dolžnosti, dela in davki vsake baže, ktere iz podložtva izvirajo in podložno zemljiše zadevajo, odsihmal nehajo; ravno tako tudi nehajo vse odrajtvila v blagu (Natural), v delu in denarjih, kteri izvirajo iz gosposkine gruntne oblasti, iz desetinskiga, varovavniga (Schutz), fogtijskiga, gorniškiga in soseskiniga gospodstva in ktere so se dozdej mogle odpravljati ali od kmetiškiga posestva ali od oséb; tudi je jenjalo plačilo za premenenje posestva (prepisi) med živimi in po smerti.

Četertič. Za nektere teh davkov, ki so po tem nehali, se bo odškodovanje dalo, za nektere pa ne.

Petič. Odškodovanje se ne bo dalo za pravice in davke, ki iz osébniga podložtva, iz gosposkinih in sodniških opravil in iz soseskiniga gospodstva izvirajo; zavoljo tega pa tudi iz tega izvirajoče dolžnosti nehajo.

Šestič. Za dela, za davke v blagu in v denarjih, ktere je posestnik grunta svojimu grajšinskimu, desetinskimu ali fogtijskimu gospodu mogel odrajtovati, je berž ko berž primerno odškodovanje odmeriti.

Sedmič. Pravice v gojzdih in za pašah kakor sužne pravice (Servituts-Rechte) med gosposkami in med njih dozdanjimi podložnimi imajo z odškodovanjem nehati — soseskinih gospodstev pravice (Dorfobrigkeit) pa cvetlice iskati (Blumensuch) in pasti (Weiderecht), kakor paša na prahi in sternišu imajo brez odškodovanja jenjati.

Osmič. Komisija iz poslancov vsih deželá ima postavno osnovo izdelati in deržavnimu zboru podložiti, ktera mora zapopasti pravila:

a. kako se ima odškodovanje nasprotnih prejemšin in davšin zgoditi, ktere so v zakupnih (emfitevskih) pogodbah (kontraktih) ugotovljene ali pa v tacih, ki so zastran delitve lastnín storjene;

b. kako imajo gruntne dolžnosti nehati, ktere v tretjim razdelku morebiti niso imenovane;

c. kako se imajo v sedmim razdelku imenovane pravice odpraviti ali pa poravnati;

d. kako in koliko bo odškodovanja plačati, in kako se ima iz premoženja zadetih deželá denarnica napraviti, iz ktere se bo samó za zadeto deželo prerajtano odškodovanje poplačalo, pri kteri reči bo deržavno vladarstvo sredník;

e. ali se bo za davšine in dela, ktere imajo po drugim, tretjim razdelku, in po čerki b. osmiga razdelka nehati, ki pa v petim in šestim razdelku niso imenovane, kako odškodovanje plačalo in kolikšno.

Devetič. Grajšinske gosposke imajo sodniško in politiško vladbo za ta čas do vpeljanja cesarskih gosposk na deržavne stroške še dalje peljati.

Desetič. Sklep, ki je v šestim razdelku zavoljo odškodovanja del in davšin v blagu in denarjih izgovorjen, ne brani, ako bi po osmim razdelku postavljena komisija ta sklep s poznejšimi naklepi razločiti ali prikrajšati utegnila.

Enajstič. Tudi siljenje vol in žganje pri grajšaku kupovati, ima z vsimi svojimi dolžnostmi jenjati.

Našim ministram notranjih oprav, pravice in denarstva je povelje dano, to postavo doveršiti.

Dano v našim poglavnim in stolnim mestu na Dunaji sedmi dan kimovca tavžent osemsto in osem in štirdesetiga léta, in v štirnajstim létu Našiga vladarstva.

Ferdinand s./r.

Wessenberg, ministrov predsednik in minister vunanjih opráv.	**Dobelhoff,** minister notranjih opráv.	**Bach,** minister pravice.	**Latour,** minister vojništva.	**Krauss,** minister denarstva.	**Hornbostl,** minister kupčijstva.	**Schwarcer,** minister očit. del.

Dopis iz Štajarskiga.

1. dan tekočiga mesca pridem v Rogatec, in tam mi pripoveduje nek znan gospod od Štajarsko-Hervaske meje smešno pa tudi resno prigodbo. 29. pretečeniga mesca ponoči ob 10. začnejo po vsim Zagorji na Hervaškim pri vsih cerkvah z vsimi zvonovi na vso moč zvoniti; po višinah in hribih luči kot kresi svetijo in strel se sliši od vsih straní. Neizrečen strah prepade teržane v Krapini, grajšake in seljake na meji; plašni poberejo blagá kar se da, in bežijo na Štajarsko v gore in hoste Macelske planine, kér druziga ne mislijo, kakor de protivni Madžari so v deželo priderli. Drugi dan se zmota odkrije, strah pred Vogri sicer mine, ali drugi strah jih obda, ko zvedó, de včerejšnji hrup in šum je egiptovskim kobilicam namenjen bil. Prikazal se je požirin marčes; ga odgnati je ukaz prišel, strelati, zvoniti, kaditi in tako silno žival odpoditi. Štiri ure od Rogatca v Razboru in Bedekovčinah so se kobilice na pol ure širokosti in dve uri na dolgost na tla spustile in vso zelenino pozobale. — Ura ravno deset odbije in mi se spat spravljamo, ko na enkrat šum v Rogatcu postane; vse je pokoncu viditi kaj de je, — in glejte na vsih hribcih po Hervaškim veliki ognji gorijo, pri vsih cerkvah zvonijo, in ljudstvo vreší na glas, de je človeka strah, kakor predvčerejšnjim ravno taka je sinoči bila. Zvedili smo danes, de so se kobilice blizo Brešc tudi že na Štajarskim vsedle. Ako je ta gotova, takó jih tudi že na Krajnskim imate. *) Bog nas še te nesreče varuj!

Kér iz Hervaškiga skozi Vogersko več pošte ne gredó, je slavni ban Jelačič v Rogatcu tudi pošto vtemelil, ktera Hervaško pošto z železnico v Poličanah veže in združi; pervi dan tekočiga mesca sta se že dva Hervaška poštna vozá pripeljala in posihmal gré vsakdan. — Jutro se bo Celjske narodne straže bandero častito blagoslovilo; iz cele Celjske kresije pridejo poslanci narodne straže raznih mest in tergov; zvečer bo igra v gledališu in v torek velik ples; de brez velikih obedov in pijač ne bo, se tako vé. Jože Hašnik.

Šolski dopis iz Bohinja.

Si o sedanjih prekucijah glavo nekoliko izjasniti, in svoje misli saj za kratek čas na kaj druziga oberniti, si morebiti marsikdo vmés tudi kako drugo novíco brati ali slišati vóši. V to naj sledéča šolska novičica bo — s ktero posebno vnéte duhovne učenike, vse dobre, pridne šolnike in vse skerbne starše in prijatle šol razveseliti želim. Če se bo s tem kako sercé v prid in blagor ljube mladosti obudilo in vnélo, se bodo moje želje nar obilniši spolnile.

Že v 34. in 35. listu lanjskih Novíc sim bil od tačasne šolske poskušnje in sploh od pridne, vsakdanje in nedeljske šole, ki je na Bistrici v Bohinji, povedal — kar je potem v 44. listu tudi neki gospod Teržačan L. P. po lastnim prepričanji poterdil. Ne de bi, kar sim že takrat dopovedal, ponavljal, zdaj zlasti le to oméniti hočem, kar iz posebnih okoljšin létašnje šolske poskušnje noviga, lepiga vém.

Bilo je 25. pretečeniga mesca maliga serpana (svetiga Jakoba dan), ko se je na Bistrici šolska poskušnja obhajala. Otrók je bilo vse natlačeno, in tudi staršev in drugih ljudí je obilo gledat in poslušat prišlo. Med več duhovnimi in nékaj druzih gospodov so tudi častitljivi gospod-tehant — v toliko veči podbudo in veselje otrokam — pričujoči bili. In ko so prijazno otroke nagovorili in jim serčnost dali, de naj se, kar so se lepiga naučili, dobro skažejo in verlo obnašajo, se je po molitvi po tréh delinah, v ktere so otróci za učenje razločeni, jelo navadno spraševanje. Nar pred, kakor sploh, je bilo spraševanje iz keršanskiga nauka in iz zgodb svetiga pisma; na tó branje (iz trojnih za vsako delino posebej odločenih bukev) z dopovedanjem tega, kar se je bralo; potem je bilo rajtanje iz pameti (ali iz glave) in na tablo; in na zadnje slovensko pisanje na tablo z razlaganjem za pravopis véditi potrebnih ravníl. Pri rajtanji nam je bilo še posebno všéč, de je pridni šolnik, gosp. Jakob Mencinger, otroke navadil, vse iména, zaznamke in pravíla pri številstvu v čisti slovénšini dopovedovati, in se niso popačene nemške besede vmés blodile. Vse spraševanje in otrók gladko odgovarjanje in spodobno vedenje in zaderžanje pa je spričevalo, kaj v resnici skerben duhoven učenik in priden šolnik veljá. Le škoda, ko bi ta šola sčasama nehala, kér za šolnika še nič stanovitnih dohódkov, in tudi še lastne hiše za šolo ni — fara sama pa tudi vsiga ne zmóre!

(Dalje sledí.)

Vesela novíca iz Černiga Verha
šolskim prijatlam.

V torek 22. veliciga serpana tega léta je bil za nas Černo-Veršce Ipavskiga okraja v resnici práv vesel dan. Obhajalo se je namreč práv praznično izpraševanje malih šolarjev po dokončanim šolskim létu. To izpraševanje je bilo pa še toliko slavniši in vse iz cele okolice ga je še toliko željniši zató pričakovalo, kér že čvetero lét — odkar je bila namreč skorej cela vas, Černi Verh, strašno pogorela — kaj taciga tukej ni bilo. 30 čedno, po nedeljsko oblečenih učencov, mladenčev in deklic, je pri ti poskušnji bilo, ki so vpričo 12 častitih gospod-duhovnov iz bližnjih in tudi daljnih krajev tako gladko in jasno odgovorjali, de se naša ljuba podfara tolikanj hasna in lepiga napredka od še le létas

*) Dosihmal nismo od te nesreče na Krajnskim nič zvedili. Vredništvo.

zopet napravljane učilnice nikdar nadjala ni; gosp. kaplan J. Stupar in učitelj gosp. Jernej Štamcar imata v ti reči veliko zaslug. Slovesno izpraševanje so doveršili častiti gosp. Korl Legat, mnogo zasluženi ogleda in katehet Idriških šol, ki so bili namestnik po nepreviđenih okoljšinah zaderžaniga Ipavskiga tehanta gosp. Jurja Gabrijana — s pohvalnim nagovoram, polnim lepih in spodbudajočih besed. Potem so podarili osmerim nar pridnišim prav lepe, nauka polne in lično vezane knjižice, vsim skupej pa krasne podobšine, ktere so očitne hvale vredne gosp. Jožef Nahtigal, na vse strani neutrudljivi sedanji fajmošter naše podfare, v dar kupili, de bi ljubezin do učilnice v sercih mladosti še bolj živo obudili in pa še drugo mladost k veči marljivosti podpalili. Vèrh vsiga tega pa so gosp. Legat še sami lično knjižico tistimu podarili, kteriga so bili gospod šolnik med osmerimi nar vrednišiga spoznali. Tako je bila ta Černo-Veršcam imenitna slavnost zares lepo praznovana. Predgrižki.

Ljubljačanje, Krajnci, Karlovec in Zagreb.

Kér se je pretečene mesce v naši Ljubljani toliko nasprotnikov našiga slovenskiga naroda pokazalo, ki so se tako silno za zavezo z Nemci poganjali, de je bilo po eni strani lahko misliti, de so ti protivniki slovenšine boljši Nemci, kakor Avstrijanci, kér pravi Krajnci terdno, srečno Avstrijo želé, po drugi strani pa, de mora naša Krajnska dežela saj polovico, če ne več, prebivavcov nemškiga naroda rediti: sim sklenil, nekoliko po deželi okrog pogledati in viditi, če prebivavci Krajnske dežele zvunaj Ljubljane ravno tako mislijo in čutijo, kakor nekteri Ljubljančanje, -- pa glejte, ljube Novíce! kaj sim vidil? Po celim Krajnskim je vès narod vnet za slovenšino, za miliga Cesarja in za Avstrijo; vsi duhovni brez razločka ravno tako čutijo in vsi so prepričani, de Krajncam nobena srečna zvezda iz Nemškiga ne sije; le tù in tam se redko kak grajšak, ali kak ptuj, slovenšino zatirajoč cesarsk služabnik, ali kako drugo spačeno gospôsko déte najde, ki terdi, de Krajnci imajo le od Nemcov, ne pa od lastniga slovenskiga naroda in od dobriga Cesarja svojo srečo pričakovati. Tako mislijo, čutijo in govoré na Gorenskim, Dolenskim in Notrajnskim. Krajnci! recíte, ali ni res taka? Zató, verli domorodci v Ljubljani! nikar ne pazite na besede nekterih Ljubljanskih nemškutarjev, na ktere lahko obernemo besede slavniga pevca „slavne hčere“, ki pravi: „Sence prebivavcov slavne Ljube! ko bi vas mogel iz grobov vvesti? Vi bi vidili nesrečo naroda in sramoto svojih vnukov; ptuja žeja nam ciza kri življenja; sin ne pozná slave svojih očetov, bahajoč se s sužnostjo svojo.“

Po tem, ko sim z neizrekljivim veseljem vidil, de se Krajnci tako krepko svojiga slavniga rodú deržé, in de tudi v Gorencih, za ktere sim se nekoliko bal, kér so kakor nemški mejači z Nemci v več zadevah, slovenski duh živí: sim se namenil še naše drage brate na Hrovaškim obiskati.

Čez Poljane sim prišel v Severinu na Luizno cesto, ktero je general Vukasović med Reko in Karlovcam v létu 1808 z veliko umetnostjo čez silno visoke hribe in sterme verhe takó zložno naredil, de se nič več želeti ne more. Ko bi pač tudi za našo Dolensko se enkrat tak Vukasović zbudil! Vi cestni oskerbniki! ki svoje glave belite, kakó de bi okrog Ljubljane na ravnini tavžente zakopali, lotíte se poprej bolj potrebniga, oberníte svoje očí enkrat na Dolensko in vidili bote tam cesto, ki je tistim, kteri so jo naredili, in vam, ki tako pustite, drugod pa tavžente zasipate, v nar veči sramoto, vsim pa, kteri se morajo po nji voziti, v silno nadlogo. Tam sim pogledal Baziljevo, vlastino grofa Nugenta in druge lepe kraje, kterih je obilno. Novigrad se mi je preveč od ceste vidil, de bi ga bil obiskal in tako sim prišel 18. pret. mesca v Karlovec.

Karlovec leží popolnama v ravnim, kjer proti Slavoníi očí zastonj išejo hriba; okolice morajo rodovitne biti. Mesto je lepo, snažno, posebno grad, kteri je zdaj krog in krog z zidam obdan. Nikdar pa Karlovec ni bil bolj olepšan, ko zdaj, ko so Karlovčani svojiga slavniga, vitežkiga bana Jelačiča pričakovali.

Za Karlovec nepozabljivi 19. dan véliciga serpana 1848 je napočil; hiše so vse razvile svoje bandera s trojimi barvami Slavénov. Vsi smo težko čakali prihoda toliko špoštovaniga možá, kteri je bil še le na večer napovedan, de bo iz Ogulina prišel. Popoldan se mu je veliko gospodov naproti peljalo, in okrog 40 jih je jahalo v narodni opravi (obléki), ktera se jim je prelepo prilegla. Na svojim banderu so imeli napis: „Bože živi Jelačiča. Bana, spasitelja (odrešenika) svih Slavjanah.“ Stanovanje so mu pripravili v generalovi hiši, na ktere vratih je bil iz cvetlic narejen napis „Dobro došao“. Od mosta, kteri je pred gradam, do stanovanja so stale v dveh verstah nar poprej majhne v belo oblečene deklice, za njimi zmerej veči, in na zadnje odrašene device in gospé. Nikdar še nisim vidil kaj tako lepiga, kakor téh 40 devíc in gospá pred stanovanjem v dalmatinski opravi, v rudečih s srebram prepletenih kapicah, z dvema kitama, višnjevo kratko surko in belo daljno obleko. Kako ta oprava žensko lepoto povzdigne, si ni mogoče misliti, to je le viditi treba.

Okrog petih so začeli topovi na Švarči grometi, in kmalo po tem so se jeli glasiti tudi Karlovški topovi; zvonovi so zvonili in s tavžent in tavžent „živio“ so naši slavni bratje svojiga draziga spasitelja spremili do njegoviga staniša.

Ne bom ga popisoval priljudniga, lepiga možá, kako se je, kakor general konjikov po huzarsko opravljen, prijazno obnašal, kako je Sluinske graničarje, narodno stražo, serežane, slobodnjake in druge vojšake pregledoval; — nič ne bom pravil od neizrečeniga veselja ljudstva, kakoršniga še nikdar nisim vidil in ga težko še kdaj bom, ktero je čez polnoči terpelo.

Nekaj vender vam pa nesmem zamolčati. V sredí Karlovškiga veliciga terga stojí vodnjak, kjer je veliko ljudí zavolj nekoliko vikšiga prostora stalo, de bi bili vse dobro vidili. Med to množico je stal tudi eden ranjenih graničarjev, ktere so poprejšnji dan iz Laškiga pripeljali, — ko ban memo teh ljudí pride, in blediga graničarja zagleda, se je proti njemu obernil, se globoko priklonil, in ga po vojaško pozdravil. Težko bi popisal, kako je to počešenje prostiga vojaka vse pričijoče ganilo!

Ponoči je bilo celo mesto práv lepo razsvetljeno, in na ljudskim vertu za Korano je bil ponoči obed. Tudi tega ne bom popisal, de je na tavžente lučic tukej migljalo, in druzih lepotij več. Ob 10. uri so zgorej popisane dalmatinke (iz Hrovaške) z narodnimi jahači kolo plesale. Vidilo se mi je, kakor bi se bile slovenske Vile skup zbrale, in slavnimu Jelačiču v čast kolo zaigrale — tako krasno, tako nježno je bilo vse obnašanje, de jez prisežen sovražnik vsiga plesa, kakoršniga sim v Ljubljani, na Nemškim in drugod vidil, jo na ravnost povém: de kdor hoče plesati, naj se nauči „kolo“ kakor ga Hrovatje znajo.

Drugi dan sim šel v Zagreb; cela cesta je bila napolnjena z ljudmí, z narodnimi na Madžare pripravljenimi vojaki, kteri so svojiga ljubiga Bana pričakovali. Tako gibčni in čversti so se mi ti korenjaki vidili, take čedne postave so, de se na pervi pogled vidi, de so rojeni vojaki.

Popoldan sim prišel v Zagreb. Krajnci! pojte sami v Zagreb, in gotovo vam bo lepo mesto dopadlo,

še bolj pa prijazni prebivavci. Pogled iz zgornjiga mésta, posebno iz turna prelepe bogate cerkve sv. Štefana, kralja pa je čez vse. Nikdar ne bom pozabil tega, kar sim v teh dnevih vidil.

Bog vas obvari, dragi Hrovatje in vašiga vitežkiga bana, spasitelja vsih Slovanov! * * *

Slovenske imena mescov.

Gospod fajmošter Potočnik je predložil sledeče slovenske iména mescov, ktere slovensko družtvo občinstvu v presojo izročí:

Jänner	ledni	ali	lednik (česko leden),
Februar	talni	„	talnik (taliti, aufthauen)
März	berstni	„	berstnik (česko in slov. berstni)
April	travni	„	travnik (ilir. travenj)
Mai	cvetni	„	cvetnik (pol. kwiecienj)
Juni	sečni	„	sečnik (ilir. sečanj)
Juli	serpni	„	serpnik (ilir. serpanj)
August	mlatni	„	mlatnik
September	sadnji	„	sadnjik
October	moštni	„	moštnik
November	listni	„	listnik (poljsko listopad)
December	grudni	„	grudnik (poljsko grudzien).

Ker so te iména večidel že pri druzih Slovanih v navadi, sploh pa se na natorne prikazke opirajo, in ker je potreba edinosti v imenovanji mescov očitna, jih slovensko družtvo priporočiti ne mudi, zlasti pak drugo versto s koncníčo *k*; Slovenci pa naj presodijo.

V Hrovaških rečéh.

V „Slavenskim Jugu“ razjasni g. Ivan Kukuljevič namen in konec sedanjiga boja z Madžari s sledečimi besedami:

1) Mi se bomo vojskovali za sadašno cesarsko rodovino, ako prime prevago elementa slovanskiga v cesarstvu.

2) Mi se bomo vojskovali za celost monarhije, ako se v nji spozná enakost in svoboda vsih narodov avstrijanskih, ako se izpolnijo popolnoma vse želje avstrijanskih Slovanov, in ako avstrijanska vlada jenja misliti na stopljenje slovansko-avstrijanskih dežel z nemško zavezo.

3) Mi se bomo vojskovali za izpolnjenje narodnih v deržavnim zboru izrečenih željá.

4) Mi se bomo vojskovali za vničenje gospodstva madžarskiga t. j. ne le sedanjiga ministerija, ampak za vničenje ogerske aristokracije.

Mengeš
vasém in mestam lep izgled.

Mengeš, ena izmed nar lepših Krajnskih vasí, kamor se posebno ob nedeljah in praznikih radi Ljubljančanje vozijo, ima nektere posebnosti, zavoljo kterih zasluži, de ga vasém in marsikterimu mestu v izgled postavimo.

Ena nar hujših nesreč, ktera kmeta zadéti more, je nesreča ognja. Tista soseska tedej, ktera se z napravami preskerbí, de se taka nesreča obvarje, je pametniši memo druzih in zasluži očitno hvalo. Taka hvala gré Mengšu.

Mengeš je večidel v družbi sv. Florijana zapisan, je pa tudi z dvema gasivnima brizglama (škropivnicama) previden, kteri si je v Gradcu napraviti dal in ki ste čez 600 gold. veljale, ktere si je iz teržkih denarjev nabral. S tako gasivno napravo previdena vas si v nesreči ognja ne le sebi pomaga, temuč zamore biti v pomoč tudi drugim bližnjim vasém, ktere kar zavarovanje pohištva proti nesreči ognja vtiče, so dovelj zanikerne. Stob, Loka, Terzin so velike vasí, pa le malokdo je v družbi sv. Florjana zapisan — v Loki so hiše tako na tesnim, de se še prav blizo ne more. Ali ni to gerda nemarnost? Ali so taki zanikerni, če pogoré, vredni milošnje? —

Lahko bi na dalje hvalil lepo cerkev in lepe zvonove, posebno pa véliki zvon, ki 50 centov vaga in ki je po velikosti pervi za Št. Miklavškim v Ljubljani; lahko bi hvalil čedne in prostorne pohištva farovža, kaplaníje in šole — pa moj namén je le bolj od tukajšne lani zidane merličnice (Leichenkammer) kaj povedati, ktera je taka, de naj se tudi Ljubljanska pred njo skríje, in s ktero so si gosp. fajmošter Janez Kuralt lep spominek v tukajšnji fari postavili; zakaj neizrečena dobrota prostorne in modro napravljene merličnice se posebno v kužnih boleznih pokaže, kterih naj nas pa milostljivi Bog obvarije. Ta merličnica, na pokopališu stoječa, ni le od zunej takó lično napravljena, de bi človek mislil, de je kapelica, ampak je tudi od znotraj tako prostorna in po zdravniških postavah takó pripravno izdelana, de je vsim potrebam vgodna. Skozi dvoje vrata se pride v dve izbi, kterih ena je manjši, druga veči. Manjši je za mnogo orodje in tudi za čuvaja, ko bi utegnil tukaj nad merliči čuti; iz te manjši izbe se pride v veči in prostorniši, v kteri miza stoji, na kteri zdravnik merliče ogleduje i. t. d. Vrata med veči in manjši izbo se na dve straní odpirajo, in de se iz ene izbe v drugo vidi, so kakor oknja s šipami vložene.

Tako je tukej vse v lepim in dobrim stanu — in kar gasivnice in merličnico zadéne, v takim, de tacih naprav v marsikterim mestu pogrešujemo. K. Hueber.

Novičar.

Če je res, kar smo v mnogih časopisih brali, se je 10. dan tega mesca vojska med Hrovati in Madžari začela. Pravična reč bo dala zmago Cesarju zvestim Hrovatam, ki so močna podpora našiga cesarstva. Presvitli Cesar so po očitnim razglasu postavili slavniga bana Jelačiča v vse poprejšno čast in oblast. Celiga svetá očí so zdej obernjene na Hrovaško-Madžarsko vojsko! — Na Laškim se nič kaj ne kaže, de bi se stanovitni mir storil; kralj Korl Albert se spet v vojsko pripravlja. — Zdravniška šola za kirurge v Ljubljani bo po naznanji ministra še dve leti terpela, de bojo vsi, ki so se zdravilstva učiti začeli, svoje učenje dokončati zamogli. — Po naznanji ministra bo domači narodni jezik v perve 3 klase, pa nekoliko tudi v latinske šole že prihodnje šolsko léto vpeljan. — Pretečeno sredo smo imeli v Ljubljanskim gledišu zopet dve slovenski igri: „Županova Micka“ in pa „Goljufani starec“, kteri ste čez in čez gledišče napolnile. Gospá M. in gospodična K., ki ste vnovič igrale, ste se Ljubljančanam močno prikupile, kér ste se prav dobro obnašale. Med igrama je iskreni Slovenec gosp. Toman deklamiral poezijo „Slovenska mati“, s ktero si je veliko slavo pridobil.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 9. kimovca.		V Krajnji 4. kimovca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	11	2	33
1 » » banaške	2	20	2	40
1 » Turšíce	—	—	1	32
1 » Soršice	—	—	1	50
1 » Rèží	1	28	1	30
1 » Ječmena	1	15	1	15
1 » Prosa	1	30	1	20
1 » Ajde	—	—	1	30
1 » Ovsa	—	47	—	45

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*